Wat zijn dit voor vragen?
De keuzen van Barrie Stevens

'Soms zoek ik mezelf op Wikipedia en denk ik: mijn God, deed ik dat ook?'

Het ging maar door, zegt **Barrie Stevens,** die twijfelt of hij ervan heeft genoten.

Choreograaf, acteur en voormalig *Soundmixshow*-jurylid Barrie Stevens (82) staat voor de laatste keer op het toneel, **met zijn eigen theaterproductie**. 'Misschien had ik niet tien jaar achter een jurytafel moeten zitten.'

Door **Floortje Smit** Foto **Frank Ruiter**

Very Barrie

Vooral doorgaan of stoppen?
'Ik ben er nooit bewust mee begonnen, met dat zinnetje 'vooral doorgaan'. Ik gaf het als commentaar als jurylid bij de *Soundmixshow* als ik mensen voor mijn neus kreeg van wie ik me afvroeg of ze geschikt waren voor het vak. Die wilde ik toch met een goed gevoel naar huis laten gaan. Omdat je op televisie niet genoeg tijd hebt om uitgebreid uitleg te geven, gebruikte ik 'vooral doorgaan'.

'Op een gegeven moment wezen anderen me erop dat ik dat vaak zei. Dan kom je in conflict met jezelf. Moet je ermee stoppen? Toen is het op een ongelofelijke manier geëscaleerd. Waar ik ook kwam: 'Vooral doorgaan, Barrie!' Het was een vloek – het heeft me in de hoek van frivole, flamboyante jongen geplaatst waar ik me nog altijd aan probeer te ontworstelen. Maar dat heb ik dus mezelf aangedaan.

'Op 82-jarige leeftijd heb ik besloten het me toe te eigenen. Het is de gedachte achter mijn laatste voorstelling, *The Importance of Being Barrie*. Ik vertel mijn persoonlijke verhaal; het gaat over eenzaamheid, verdriet, liefde en ouder worden. Wat doe je met die ervaringen? Ik wil inspiratie bieden: doorgaan.

'Dat ik nu stop, heeft een praktische reden. Ik wilde persoonlijke programma's maken, maar de financiers stonden niet bepaald voor de deur. Dus heb ik het zelf opgezet. Dan moet je rekening houden met je bankrekening, en is de vraag: hoever kun en wil je gaan? Er is meer in het leven. Ik kan nog reizen, bijvoorbeeld.'

Thomas Mann of Oscar Wilde?
'Oscar Wilde. In *The Importance of Being Barrie* blik ik terug op mijn leven aan de hand van zijn citaten. Hij was zo getalenteerd, zo slim, zo flamboyant. De hypocriete Engelse maatschappij heeft hem daarom geprobeerd te vernietigen. Als je ziet wat hij in cultureel opzicht heeft nagelaten, denk ik: de bekrompenheid van mensen dreigt vaak bijzondere dingen stuk te maken.

'Wat ik in hem bewonder is dat hij altijd bleef geloven in zichzelf. Ondanks armoede, verlies en zelfs een gevangenisstraf vanwege zijn homoseksualiteit hield hij vast aan zijn lik-mijn-reet-instelling. Hij is voor mij een spiegel. Misschien had ik ook meer voor mezelf moeten kiezen. Misschien had ik niet tien jaar achter een jurytafel moeten zitten.

'In eerste instantie wilde ik voor de voorstelling een pruik en een kostuum. Tot ik me realiseerde: waarom ga ik opeens Oscar Wilde spelen? Het is camouflage. Ik heb daarna alles versimpeld. Geen toeters en bellen, geen moeilijke lichtplannen en decors. Alleen ik op het podium, in een broek en overhemd: puur de mens, kwetsbaar.

'Eerder liet ik mij door Mann inspireren voor *Dood aan zee*. En zeker, door die schrijvers te gebruiken wil ik ook laten zien dat ik meer inhoud heb dan mensen misschien denken.'

Guildford of Amsterdam?
'Amsterdam. Guildford was voor mij Hyacinth Bucket, die ijdele vrouw uit *Keeping Up Appearances*. Mijn vader en moeder hadden hetzelfde soort snobisme: als het er maar goed uitzag voor de buitenwereld. Ik moest bijvoorbeeld per se naar een privéschool, waar ik het vreselijk vond: we werden met een stok geslagen. Thuis werd nergens over gepraat. Dat ik op jongens viel voelde daardoor nog moeilijker.

'Mijn verhuizing naar Amsterdam was een vlucht. Dat ik niemand kende, was comfortabel. Mensen letten niet op me, wisten niet wie ik was. Een gevoel van vrijheid? Nee, dat niet. Als mijn eenzaamheid te groot wordt, is werk altijd mijn medicijn. Hier begon ik in de *Snip & Snap Revue*, Corry Brokken kwam in mijn leven. *Ja zuster, nee zuster*, *Tita Tovenaar*, *Heerlijk duurt het langst*. Het is allemaal naar me toe gekomen. Soms zoek ik mezelf op Wikipedia en denk ik: mijn God, deed ik dat ook? Het ging maar door. Heb ik ervan genoten? Daar twijfel ik aan. Maar ik heb het wel mooi gedaan.'

***Sunday Night at the Palladium* of *Snip & Snap*?**
'Het Palladium. Dat was mijn sprookjeswereld, als kind. Elke zondag keek ik naar dat programma met die showballetten. Er kwamen sterren van over de hele wereld. Het stond zo ver af van de grijsheid van mijn familie, van het niet praten, van het niet jezelf kunnen zijn. Het voelde als *Alice in Wonderland* – daar kan ik verdwalen, dacht ik. Daar kan ik mijn leven inkleuren.

'Hoe ik dat heb gedurfd weet ik niet, maar ik heb een brief geschreven, of ik auditie mocht doen. Het moment dat ik daar voor het eerst het toneel op liep, zal ik nooit vergeten. Stond ik ineens zelf op die plek waar ik elke zondag naar keek. Ik zong *Jeepers Creepers*; vreselijk, waarschijnlijk. De choreograaf zei dat hij mogelijkheden zag, maar ik moest behoorlijk wat lessen nemen. Jazzdance, showdance. Maandenlang heb ik saaie kantoorbaantjes gedaan om die te kunnen volgen.

'Zeven maanden later schreef ik weer een brief. Elke zaterdag trainden ze voor de zondagavond, en ik mocht meetrainen achter het toneel. Wat er ook gebeurde, die zaterdagen stond ik daar. Dezelfde choreograaf liet me auditie doen voor de *Snip & Snap Revue*. Hij twijfelde, maar besloot me mee te nemen naar Nederland. Ik was bijna 17. Het Palladium heeft mijn levensloop bepaald.'

Discipline of dansplezier?
'Discipline, vrees ik. Ik had er altijd een hekel aan, door die strenge privéschool. En als danser. Ik moest in Nederland klassieke les nemen om de basis onder de knie te krijgen. Ik haatte dat. Háátte. Arm omhoog, voeten, ademhaling, en lachen. Dat lachen, daar had ik moeite mee. Aanstellerij vond ik het. Achteraf gezien ben ik geen danser in hart en ziel. Het was een aangeleerd kunstje, een manier om te komen waar ik wilde. Discipline is wel noodzakelijk in een creatieve werksfeer. Zeven jaar geleden deed ik mee aan *Dancing with the Stars*, en daar móést ik toch een streng trainingsprogramma voor volgen. Maar ik wilde het doen. Ik heb de verplichting nodig, anders word ik nonchalant.'

Eerste liefde of late liefde?
'Late. Mijn eerste liefde was een jongen op school, ik was 14. Of liefde... een obsessie was het, ook omdat ik daardoor ontdekte dat ik op jongens viel. Ergens dacht ik een respons te voelen. En toen kreeg hij plotseling iets met een meisje. Ik ben nooit zo jaloers geweest, een afschuwelijk gevoel. Het was zo'n verdrietige periode. Dit is wat me in het leven te wachten staat, dacht ik.

'Mijn late liefde, Hans Möller, is vorig jaar op een tragische manier overleden. Hij had een zeldzame hersenziekte en een paar dagen na die diagnose kreeg hij een fietsongeluk, waarna hij thuis van de trap viel en overleed. Een horrorscenario. Ik kende hem 43 jaar en hield zielsveel van hem. Door hem zag ik in dat mijn relatie met Leen Jongewaard, met wie ik zeventien jaar samen was geweest, niet helemaal klopte. Ik had Leen altijd op een voetstuk geplaatst. Door Hans leerde ik: je hoort gelijkwaardig te zijn binnen een relatie.'

Vertellen met beweging of met woorden?
'Met woorden, zoals in *The Importance of Being Barrie*. Lappen tekst zijn het, die ik al weken in mijn hoofd probeer te stampen. Ik heb er wakker van gelegen. De leeftijd speelt een rol, maar ik vind Nederlands ook geen lekkere taal om te spreken. Ik heb het mezelf op mijn eigen gebrekkige manier geleerd. Ik maak fouten of kies de verkeerde woorden. Maar op het toneel gaat dat niet.'

Nederlander of Brit?
'Ik werd zo gek van de Brexit dat ik mijn Britse paspoort heb opgegeven. Laat mij maar Nederlander zijn, dacht ik. Mijn leven is hier geweest, maar op cultureel vlak voel ik me Brit. Er is daar meer respect voor creativiteit, kunst, schrijvers, films, theater. De Nederlandse nuchterheid, daar heb ik soms moeite mee. Ik vind dat hier respectlozer wordt omgegaan met oudere mensen in ons vak. Als je daar je sporen verdiend hebt, word je liefdevoller behandeld.'

Britney Royale of Christopher Barlow?
'Christopher. Ik speelde hem in *My Nights With Noah*, over een oudere man die zijn seksualiteit ontdekt met een jonge mannelijke prostituë. Er rust een taboe op relaties waarin de ene partner veel ouder is. Maar wat is er mis mee als beiden daarachter staan?

'Het spelen van Britney Royale, de dragqueen in *Make Up Your Mind*, was een Barrie Stevens-manier om een boodschap te verkondigen. Ik wilde Nederland iets vertellen over vrijheid en jezelf durven zijn. Daarvoor moest ik dus een jurk aan, een pruik op en drie uur in de schmink. Achteraf denk ik: waarom is dat nodig om gehoord te worden?'

The Importance of Being Barrie 24, 25 en 26/7, H'Art Amsterdam.

BARRIE STEVENS

11 juni 1944 Geboren in Londen
1962 Danser in de *Snip & Snap Revue*
1965 Musical *Heerlijk duurt het langst*
1967 Televisiedebuut in *Ja zuster, nee zuster*
1973-1974 Rol als tovenaarsleerling Kwark in *Tita Tovenaar*
1990-2000 Jurylid *Soundmixshow*
1999 Artistiek leider musicalopleiding Fontys Hogescholen, Tilburg
2012 Choreografie musical *De Jantjes*
2018 en 2020 Kandidaat televisieprogramma *Beter laat dan nooit*
2019 Rol als binnenhuisarchitect in *Goede tijden slechte tijden*
2019 Kandidaat *Dancing with the Stars*
2021 Optreden als dragqueen in *Make Up Your Mind*
2022 Eerste solovoorstelling *I'm the Artist*
2022 Voorstelling *Dood aan zee* (naar Thomas Manns *Dood in Venetië*)
2025 Voorstelling *My Nights with Noah* (naar *Good Luck to You, Leo Grande*)
2026 Solovoorstelling *The Importance of Being Barrie*

Barrie Stevens woont in Amsterdam.